

Προς: Αξιότιμο Πρωθυπουργό, κ. Κ. Μητσοτάκη

Αξιότιμο Υπουργό Ανάπτυξης, κ. Κ. Σκρέκα

Αξιότιμο Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ. Β. Κικίλια

Αξιότιμο Υφυπουργό Έρευνας και Καινοτομίας, κ. Μ. Σενετάκη

Αξιότιμο Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Καινοτομίας, κ. Α. Κυριαζή

Θέμα: Επιστολή Συνόδου Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων και Τεχνολογικών Φορέων σχετικά με την ένταξη του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (ΕΑΑ) στο υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

Τα εθνικά Ερευνητικά Κέντρα (ΕΚ), που εποπτεύονται από την Γενική Γραμματεία Έρευνας & Καινοτομίας (ΓΓΕΚ) και διέπονται από τον Ν.4310/2014, βρίσκονται στον πυρήνα του ερευνητικού γίγνεσθαι της χώρας και αποτελούν ένα στενά αλληλοεπηρεαζόμενο και αλληλοσυμπληρωνόμενο σύστημα. Έχει ήδη εγκαθιδρυθεί ένα δίκτυο συνεργασιών και κοινών πρωτοβουλιών, πολλές εκ των οποίων εμβληματικής διάστασης, τέτοιο που η απόσπαση ενός μέλους του θα το ακρωτηριάσει και θα διαταράξει σημαντικά τους μηχανισμούς λειτουργίας του.

Τα ΕΚ μόνο σε ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον που εξασφαλίζει τις συνθήκες για τη διεξαγωγή ανεξάρτητης και ανεπηρέαστης έρευνας μπορούν να επιτελέσουν αποτελεσματικά τον ρόλο τους προς την πολιτεία και την κοινωνία. Η ένταξή τους σε ένα καθαρά επιχειρησιακό πλαίσιο αναιρεί την αποστολή τους, τα αφυδατώνει και τα στερεί από τα μέσα, αλλά και τον ενθουσιασμό που διακρίνει τους επιστήμονες στην προσπάθειά τους για την αναζήτηση της νέας γνώσης. Επιπλέον, η καινοτομία που πρέπει να χαρακτηρίζει τα επιστημονικά εργαλεία που αναπτύσσονται στα εθνικά ΕΚ, προϋποθέτει επίπονη ερευνητική δραστηριότητα και επομένως το ακαδημαϊκό περιβάλλον ενός ΕΚ ή ΑΕΙ.

Η συνεργασία μεταξύ ΕΚ και Φορέων της Πολιτείας (Υπουργεία, Περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΔΕΚΟ, κλπ) ή και με ιδιωτικούς φορείς, πραγματοποιείται με την πάγια διαδικασία των προγραμματικών συμβάσεων, οι οποίες ορίζουν επακριβώς το περιεχόμενο και τις δεσμευτικές διαδικασίες για την υλοποίηση της συνεργασίας. Από την άλλη, η συνεργασία μεταξύ ΕΚ και Επιχειρησιακών Φορέων θα μπορούσε να βασιστεί εναλλακτικά στη δημιουργία ενός συμβουλευτικού οργάνου, τύπου ΟΑΣΠ, για θέματα που άπτονται της κλιματικής κρίσης και των επακόλουθων φυσικών καταστροφών, όπως πράγματι ορίζει το άρθρο 41 του Ν.4662/2020, που ακόμα δεν έχει ενεργοποιηθεί. Επομένως, έχουν ήδη υπάρξει νομοθετικές πρωτοβουλίες της Πολιτείας, που μπορούν να οδηγήσουν στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αρκεί να ενεργοποιηθούν.

Θέλουμε να επισημάνουμε ότι την άνοιξη του 2022 πραγματοποιήθηκαν επίσημες συναντήσεις ορισμένων τουλάχιστον ερευνητικών φορέων (πχ. ΕΑΑ, ΕΛΚΕΘΕ) με την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (ΥΚΚΠΠ), στην οποία μετείχαν και υπηρεσιακοί παράγοντες του Υπουργείου. Στις συναντήσεις αναφέρθηκαν λεπτομερώς οι δυνατότητες που έχουν τα ΕΚ για συνεργασία και υποστήριξη του Υπουργείου, χωρίς να υπάρξει συνέχεια. Μερικούς μήνες αργότερα υπήρξαν επανειλημμένες επαφές με την Expertise France, η οποία είχε αναλάβει να βοηθήσει με την

οργάνωση του ΥΚΚΠΠ και η οποία καταρχάς ζήτησε τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων σχετικά με τον τύπο των δεδομένων που μπορούσαν να παράσχουν τα ΕΚ στο Υπουργείο. Έγιναν, επίσης, συναντήσεις με ερευνητές που ασχολούνται με θέματα που αφορούν την ΠΠ και που ορίστηκαν από τα ΕΚ. Και αυτή η πρωτοβουλία δεν φαίνεται μέχρι σήμερα τουλάχιστον να έχει καταλήξει κάπου. Ίσως τώρα είναι η ευκαιρία οι πρωτοβουλίες αυτές να αποκτήσουν υπόσταση και να δώσουν καρπούς.

Εν κατακλείδι, θέλουμε να δηλώσουμε ότι η ερευνητική κοινότητα και τα εθνικά ΕΚ, διατηρώντας ακέραια την αποστολή τους, όπως ορίζεται στους Οργανισμούς τους, εποπτευόμενα από την ΓΓΕΚ και λειτουργώντας υπό τον Ν.4310/2014, έχουν τις ικανότητες και τη βούληση να υλοποιήσουν -και ήδη υλοποιούν- συνεργασίες με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, αλλά και με επιχειρησιακούς φορείς, μέσω ήδη γνωστών και δοκιμασμένων διαδικασιών. Η απόσπαση του ΕΑΑ από το ερευνητικό αυτό οικοσύστημα δεν έχει τίποτε να προσφέρει στην ελληνική πολιτεία και την κοινωνία, αντίθετα θα αποδυναμώσει σοβαρά το πολύ σημαντικό έργο που μπορεί αυτό να προσφέρει στη χώρα μας.

Με εκτίμηση,

Δρ. Αντώνιος Ν. Μαγουλάς

Διευθυντής ΕΛΚΕΘΕ και Πρόεδρος ΔΣ

Συντονιστής της Συνόδου Προέδρων ΕΚ και ΤΦ